

פרק ראשון

קראו את הסיפור, וַעֲנוּ עַל הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁבַע־מוֹדִים הֵבֵאִים.

שומר מסילת – הברזל

מאת לוין קיפניס

¹ על יד מסילת-הברזל עמד בית קטן. בבית גר שומר המסילה עם אשתו ועם בנם הקטן שלמון.

יום יום בדק השומר את פסי הברזל ויצא לקראת הרכבת העוברת. אם המסילה הייתה בסדר – יצא לקראתה כשדגל ירוק ⁵ בידו, ואם המסילה לא הייתה בסדר – יצא לקראתה כשדגל אדום בידו.

גם בלילה יצא השומר לבדק את המסילה. אם המסילה הייתה בסדר – יצא לקראת הרכבת כשפנס לבן בידו, ואם המסילה לא הייתה בסדר – יצא לקראתה כשפנס אדום בידו.

¹⁰ לא פעם לקח השומר אתו את שלמון בנו לבדוק את המסילה וְהָיָה מוֹסֵר לְיָדוֹ אֶת הַדָּגֵל בַּיּוֹם וְאֶת הַפָּנֶס בַּלַּיְלָה. שלמון שמח מאוד.

בליל חורף אחד חלה שומר המסילה ולא היה מי שיצא לקראת הרכבת העומדת לבוא.

¹⁵ "מה לעשות?", הצטער שומר המסילה.

אמר שלמון: "אני אצא לקראת הרכבת, אינני מפחד".

"קטן אתה, בני!" אמרה אימו.
אך האב החולה אמר: "אין דבר, יכול הוא ללכת, אפשר לסמוך
עליו".

20 וְאֵל שְׁלֹמֹן אָמַר: "אַתְּ הַמְּסִילָה בְּדַקְתֵי הַיּוֹם, הַכּוֹל בְּסֶדֶר, קַח
אֶת־ךָ אֶת הַפֶּנֶס הַלָּבָן וְצֵא לַחֲכוֹת לַרֶכֶּבֶת."
לָקַח שְׁלֹמֹן אֶת הַפֶּנֶס הַלָּבָן וַיֵּצֵא.
הַלִּילָה הָיָה נָעִים. שְׁלֹמֹן הָלַךְ לְאוֹרֶךְ הַמְּסִילָה; פְּתָאוֹם הִתְעוֹרָרָה
רוּחַ חֲזָקָה, הַעֲצִים רָעִשׁוּ, בְּרָקִים הִבְרִיקוּ, רָעָמִים רָעֲמוּ, וְגִשְׁם עַז
25 הִתְחִיל לָרֶדֶת.

שְׁלֹמֹן מִיָּהָר לָשׁוּב הִבִּיתָהּ וְהַפֶּנֶס הַלָּבָן בִּידּוֹ.
פְּתָאוֹם הִבְרִיק בְּרָק נֹרָא וּפָגַע בְּפִסֵּי הַמְּסִילָה. שְׁלֹמֹן נִבְהַל מְאֹד,
אֵךְ מִיד הִתְחַזַּק, רָאָה אֶת הַנֶּעֱשָׂה וְרָצָה לְרוּץ הִבִּיתָהּ וְלָקַחַת אֶת
הַפֶּנֶס הָאֲדוֹם, אֵךְ נִזְכַּר, כִּי הִרְכַּבְתָּ צָרִיכָה לְבֹא מִיד, וְהוּא לֹא
30 יִסְפִּיק לָשׁוּב עִם הַפֶּנֶס הָאֲדוֹם... הַקָּטָר יֵרֵד מִהַפְּסִים, הַקְּרוֹנוֹת
יִתְהַפְּכוּ וַיִּקְרָה אֲסוֹן נֹרָא...
"לֹא! לֹא!", הֶחֱלִיט שְׁלֹמֹן, "אֵין זְמַן לְרוּץ הִבִּיתָהּ, אֶת הַנוֹסְעִים
צָרִיד לְהַצִּיל..."

מָה יַעֲשֶׂה?
35 לְאוֹשְׁרוֹ הָיָה שְׁלֹמֹן לְבוּשׁ חוּלְצָה אֲדוּמָה - וְרַעִיוֹן הִבְרִיק בְּרֹאשׁוֹ...
הוּא מִיָּהָר לְפִשׁוּט אֶת חוּלְצָתוֹ, עָטַף בָּהּ אֶת הַפֶּנֶס הַלָּבָן - וְהָרִי
פֶּנֶס אֲדוֹם!...
הוּא עָמַד בֵּין פִּסֵּי הִרְכַּבְתָּ הַשְּׁבוּרִים, וְאֶת הַפֶּנֶס הָאֲדוֹם הָרִים
לְמַעַלָּה, לְמַעַלָּה...

40 וּשְׁפָתָיו מְלַמְּלוּ: "הֲלוֹוֹאִי שְׁנֵהֶג הַקָּטָר יִרְאֶה אֶת הַפָּנִס הָאָדוֹם וְיַעֲצוֹר אֶת הַרְכָּבָתוֹ!... אִם לֹא יִרְאֶה אֶת הַפָּנִס הָאָדוֹם, יִקְרָה אָסוֹן..."

עַל עֲצֻמוֹ לֹא חָשַׁב כָּלֵל. הוּא רַק דָּאָג לְנוֹסְעִים אֲשֶׁר בִּרְכָּבָתוֹ. הֵם כָּל כָּךְ רַבִּים: אֲנָשִׁים, נָשִׁים, יְלָדִים...

45 עוֹמֵד שֶׁלֹּמוֹן בֵּין הַפָּסִים הַשְּׁבוּרִים, אֶת פָּנִסוֹ הָאָדוֹם הוּא מִיָּנִיף לְמַעֲלָה, לְמַעֲלָה, וְלִיבּוֹ דוֹפֵק-דוֹפֵק, רֹאשׁוֹ סוֹבֵב-סוֹבֵב...

וְהִנֵּה נִשְׁמַע קוֹל: שִׁיק-שִׁיק! שִׁיק-שִׁיק! שִׁיק-שִׁיק!...

וְהִנֵּה נִרְאוּ מֵרְחוֹק שְׁתֵּי עֵינֵי-אִשׁ...

וְהִנֵּה צְפִירָה אֲרוּפָה: טו... טו-טו-טו!... טו-טו-טו!...

וְהַרְכָּבָתוֹ טָסָה-רָצָה מִהֵר... 50

שֶׁלֹּמוֹן נָשָׂא אֶת רִגְלָיו וְרָץ לְקִרְאַת הַרְכָּבָתוֹ, רָץ וּמְנַפֵּיף בַּפָּנִס הָאָדוֹם וְקוֹרֵא בְּקוֹל: "אָסוֹן! אָסוֹן!..."

נֵהֶג הַקָּטָר רָאָה אֶת הַפָּנִס הָאָדוֹם וְעָצַר אֶת הַקָּטָר. הַרְכָּבָתוֹ הִתְחִילָה לְנוֹסֹעַ לָאֵט-לָאֵט, לְבִסּוֹף נִעְצָרָה.

55 הַנוֹסְעִים נִיצְלוּ. הֵם קִפְצוּ מִן הַקְרוֹנוֹת לְרֹאוֹת מָה קָרָה. הֵם רָאוּ אֶת הַפָּסִים הַשְּׁבוּרִים, וְהִבִּינוּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה הַשּׁוֹמֵר הַקָּטָן.

השאלות

1. שם הסיפור הוא "שומר מסילת-הברזל".
במקום **מסילת-הברזל** אפשר לכתוב:

א. תחנת-רכבת

ב. רכבת מהירה

ג. פסי-רכבת

2. איך שומר המסילה סימן לנהג הקטר שהמסילה בסדר?

ביום

בלילה

3. בליל חורף אחד יצא הילד שלמון לבדו לקראת הרכבת. מדוע?

4. בשורה 27 כתוב: "שלמון נבהל מאוד". מדוע הוא נבהל?
הקיפו את התשובה הנכונה.

א. כי אביו, שומר המסילה, חלה.

ב. כי הוא לא ידע איך להשתמש בפנס.

ג. כי הוא חשש שהרכבת תתהפך ויקרה אסון.

ד. כי הוא פחד לצאת לבדו לקראת הרכבת.

5. בסיפור כתוב: "וַרְעִיּוֹן הַבְּרִיק בְּרָאשׁוֹ..."
ביטוי זה פירושו:

א. הוא הקה מבולבל מאוד.

ב. הוא הבין לפתע מה צריך לעשות.

ג. הראש התחיל לכאוב לו.

ד. פתאום סניור אותו ברק.

6. איך הציל שלמון את נוסעי הרפכת מאסון?

7. כדי למצוא את פירוש המילה "מלמלו" נחפש במילון את המילה:

א. מלמל

ב. מילא

ג. מלאו

ד. לו

8. אפשר ללמוד על האופי של שלמון מהמעשים שלו.

א. תארו את **אופיו** של שלמון לפי הסיפור.

ב. הביאו מן הסיפור **דוגמה** למעשה אחד של שלמון המלמד על אופיו.

9. כְּשֶׁהַסּוֹפֵר מְתַאָּר אֶת הַרְכָּבַת הַמֶּתְקָרֶבֶת הוּא מְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִילִים חֲזָרוֹת, כְּמוֹ: סוֹבֵב-סוֹבֵב, שִׁיק-שֶׁק, טו-טו.
מָה רָצָה הַסּוֹפֵר שֶׁהַקּוֹרְאִים יִרְגִּישׁוּ כְּשִׁיקָרָאוּ מִלִּים אֵלֶּה?

10. גִּילִי אָמְרָה: "הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל שְׁלֹמֹן הָיָה מַעֲשֶׂה אָמִיץ וְאַחֲרָאִי."
יֹאב אָמַר: "לָדַעַתִּי זֶה הָיָה מִסּוּכָן מְדִי."

עִם מִי מִשְׁנֵי הַיְלָדִים אַתֶּם מְסַפִּימִים יוֹתֵר?
מְדוּעַ?

הַבִּיאוּ דוּגְמָאוֹת מִהַסִּיפּוֹר.

בְּכַתִּיבַתְכֶם הַקְפִּידוּ
עַל הַנִּיסוּחַ, עַל סִימְנֵי
הַפִּיסוּק, עַל כְּתִיב נָכוֹן
וְעַל כְּתִיב יָד בְּרוּר.
